

4. Mezentseva, A. and Tofan, A. (2013), "Green tourism in Ukraine: problems and prospects of development", *Visnyk studentskoho naukovoho tovarystva DonNU imeni Vasylia Stusa*, available at: jvestnik-sss.donnu.edu.ua/article/download/1309/1336. (access date October 06, 2017).

5. Nezdoimov, S.H. (2016), "Rural green tourism as a factor in regional development", *Perspektyvy rozvytku silskoho ta ekolohichnoho turyzmu v Ukraini* [Prospects for the development of rural and ecological tourism in Ukraine], *Zbirnyk tez I mizhnarodnoi nauk.-prakt. konferentsii* [Collection of abstracts of the I International Scientific and Practical Conference], (Berezhne, 20-21 May 2016), Rivne, Ukraine, pp. 62-64.

6. *Posluhy turystychni. Zasoby rozmishchennia. Terminy ta vyznachennia* [Touristic services. Accommodation facilities. Terms and definitions], DSTU 4527:2006 dated 10.01.2006, Derzhspozhyvstandart Ukrainy, Kyiv, Ukraine, 2006, 28 p.

7. The Verkhovna Rada of Ukraine (1995), The Law of Ukraine "About tourism" dated 15.09.1995 no. 324/95-VR, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80> (access date October 03, 2017).

8. Shevchuk, A.V. (2017), "Tourism and information technologies in the focus of achievements and new perspectives", *Naukovyi visnyk Poltavskoho universytetu ekonomiky i torhivli. Seriya «Ekonomichni nauky»*, no. 1(79), pp. 148-155.

УДК 001.895; 316.422

Бугасва М.В.,
канд. екон. наук, доцент кафедри економіки
та підприємництва
Орлова А.А.,

канд. екон. наук, доцент кафедри економіки,
менеджменту та комерційної діяльності
Центральноукраїнський національний технічний університет,
Кропивницький

ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНО-ІНТЕГРОВАНИХ СТРУКТУР ЯК СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Buhaieva M.V.,
cand.sc.(econ.), assistant professor at the
department of economics and entrepreneurship
Orlova A.A.,

cand.sc.(econ.), assistant professor at the department
of economics, management and commercial activities
Central Ukrainian National Technical University, Kropyvnytsky

THE LEGISLATIVE SUPPORT OF THE DEVELOPMENT OF INNOVATIVE AND INTEGRATED STRUCTURES AS THE PART OF NATIONAL SECURITY OF THE STATE IN THE CONDITIONS OF SOCIAL AND ECONOMIC INSTABILITY

Постановка проблеми. В сучасних умовах процеси стрімкої глобалізації та зростання динамічності світового економічного простору стають визначальними для побудови нової моделі економічного розвитку національної економічної системи – інноваційної. Інноваційний тип економічного розвитку дедалі більше стає тим фундаментом, який визначає економічну міць країни та її перспективи на світовому ринку.

Країни у сучасному світі змушені здійснювати пошук прийнятної моделі економічного розвитку, яка б забезпечувала національну конкурентоспроможність й орієнтувала національну економіку на довгострокове зростання. Одним із напрямків такого зростання є розширення інтеграційних процесів і

виникнення інноваційно-інтегрованих структур, які забезпечать становлення країни як високотехнологічної конкурентоспроможної держави.

Наявність проблем, пов'язаних з питаннями законодавчого забезпечення розвитку інноваційно-інтегрованих структур як складової національної безпеки держави в умовах соціально-економічної нестабільності, визначає актуальність нашого дослідження. Отже, актуальним є аналіз існуючого національного законодавства, яке здійснює регулювання в інноваційно-інвестиційній галузі, питань законодавчого забезпечення розвитку інноваційно-інтегрованих структур, а також дослідження напрямів удосконалення законодавчого забезпечення їх розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми інноваційно-інвестиційної галузі, зокрема її законодавчого забезпечення та законодавчого забезпечення розвитку інноваційно-інтегрованих структур є порівняно новими в державному управлінні, а тому малодослідженими як в Україні, так і за її межами. Разом з тим, розробляються окремі моделі інноваційно-інвестиційного процесу, теорії розвитку організаційних структур інноваційної діяльності, елементи методології, форми та методи законодавчого регулювання інноваційного розвитку на різних рівнях. Зокрема, вони розглядалися у працях І. Ансофа [1], А. Бузні [2; 3], Л. Ледермана [4], М. Портера [5], Б. Твісса [6], Й. Шумпетера [7] та ін. Також зазначені дослідження знайшли відображення у працях таких вітчизняних вчених, як О. Амоша [8], Б. Данилишин [9; 10], О. Дацій [10; 11], М. Долішній [12], О. Лапко [13] та ін. Проте питання щодо законодавчого забезпечення інноваційно-інвестиційної сфери та інноваційно-інтегрованих структур ще не знайшли достатнього висвітлення в Україні і залишаються дискусійними.

Постановка завдання. Метою дослідження є аналіз існуючого національного законодавства, яке здійснює регулювання в інноваційно-інвестиційній галузі, питань законодавчого забезпечення розвитку інноваційно-інтегрованих структур, а також дослідження напрямів удосконалення законодавчого забезпечення їх розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Необхідність становлення економічної інтеграції, заснованій на інноваційному типі розвитку національної економіки є першочерговою основою конкурентоспроможності нових суб'єктів господарювання, зокрема інноваційно-інтегрованих структур. Такі структури сьогодні у світі стають одним з найефективніших механізмів реалізації перетворення результатів науково-дослідних робіт у нові продукти (інновації), технології, послуги. До них можуть бути віднесені інноваційні кластери, наукові парки, технопарки, технополіси, венчурні фірми, науково-технічні альянси, центри трансферу технологій тощо. Головне завдання інноваційно-інтегрованих структур – сприяти розвитку високих і надвисоких технологій, що своєю чергою є важливим чинником для підвищення конкурентоспроможності вітчизняної економіки і реальний перехід України на інноваційний розвиток.

Отже, усі організаційні структури інноваційної діяльності можна поділити на 3 групи: – 1 група — наукові організації, що створюють і реалізують інновації; – 2 група — ринкові суб'єкти інноваційної діяльності, що доопрацьовують, виробляють та реалізують інновації; – 3 група — організаційні структури інтеграції науки та виробництва, що скорочують період від виникнення ідеї до її практичного використання.

Оскільки, у нашому дослідженні йдеться про питання законодавчого забезпечення розвитку інноваційно-інтегрованих структур, які здійснюють свою діяльність в інноваційно-інвестиційній галузі і безпосередньо є її суб'єктами, тому підпорядковуються законодавчому регулюванню визначеної галузі. Отже, логічним буде насамперед звернути увагу на правове поле інноваційно-інвестиційної сфери в Україні.

Сучасна нормативно-правова база (закони, укази Президента, підзаконні акти у формі постанов Уряду, наказів центральних органів виконавчої влади тощо) стосовно інноваційно-інвестиційної діяльності налічує близько 200 документів. Серед них можна виокремити такі групи: 1) документи програмного характеру (стратегії, концепції, програми) загальнодержавного, галузевого та регіонального рівнів; 2) закони України, які передбачають компетенцію місцевих органів виконавчої влади та місцевого самоврядування у галузі інноваційної діяльності; 3) підзаконні акти Кабінету Міністрів України, міністерств та відомств, що регулюють окремі питання реалізації регіональних інноваційних проектів, створення місцевої інноваційної інфраструктури, подання звітності тощо; 4) рішення та розпорядження місцевих органів виконавчої влади та місцевого самоврядування в галузі інноваційної діяльності [14].

Законодавство України у сфері інноваційної діяльності передусім базується на Конституції України [15] і складається із законів України «Про інноваційну діяльність» [16], «Про інвестиційну діяльність» [17], «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» [18], «Про наукову і науково-технічну діяльність» [19], «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» [20], «Про наукову і науково-технічну експертизу» [21], «Про спеціальний режим інвестиційної та інноваційної діяльності технологічних парків» [22] та інших законів України, Концепції науково-технологічного та інноваційного розвитку України [23], інших законодавчих актів, що регулюють суспільні відносини в цій сфері.

Розглянемо перераховану вище законодавчу базу більш детальноше.

Вихідні правові передумови державної інноваційної політики закладено в Конституції України. Стаття 54 гарантує громадянам свободу наукової і технічної, а також інших видів творчості, захист інтелектуальної власності, їхніх авторських прав. У цій самій статті визначено, що держава сприяє розвитку науки, встановленню наукових зв'язків України зі світовим співтовариством. Статтею 116 визначаються обов'язки органу виконавчої влади – Кабінету Міністрів України - щодо забезпечення економічної політики в галузі освіти, науки і культури, розробці та здійсненню загальнодержавних програм економічного, науково-технічного і культурного розвитку країни [15].

Зокрема, спроба змінити негативну ситуацію в інноваційній сфері України втілювалася в прийнятті Закону України «Про інноваційну діяльність» [16]. У ньому визначені головні цілі державної інноваційної політики. Державна політика спрямована на створення соціально-економічних, організаційних і правових умов для ефективного відтворення, розвитку та використання науково-технічного потенціалу країни, на забезпечення впровадження сучасних екологічно чистих, безпечних, енерго- і ресурсозберігаючих технологій, на виробництво і реалізацію нових видів конкурентоспроможної продукції. Також Закон передбачає досить потужний комплекс пільг зі сплати податку на прибуток, ПДВ і митних зборів для підприємств, які отримали передбачений цим же законом статус інноваційних. Ці положення вступили в силу з 1 січня 2003 року.

Відповідно до закону, основними принципами державної інноваційної політики є: – орієнтація на інноваційний шлях розвитку економіки України; – визначення державних пріоритетів інноваційного розвитку; – формування нормативно-правової бази у сфері інноваційної діяльності; – створення умов для збереження, розвитку і використання вітчизняного науково-технічного й інноваційного потенціалу; – забезпечення взаємодії науки, освіти, виробництва, фінансово-кредитної сфери у розвитку інноваційної діяльності; – ефективне використання ринкових механізмів для сприяння інноваційній діяльності, підтримка підприємництва у науково-виробничій сфері; – здійснення заходів на підтримку міжнародної науково-технологічної кооперації, трансферу технологій, захисту вітчизняної продукції на внутрішньому ринку та її просування на зовнішній ринок; – фінансова підтримка, здійснення сприятливої кредитної, податкової і митної політики у сфері інноваційної діяльності; – сприяння розвитку інноваційної інфраструктури; – інформаційне забезпечення суб'єктів інноваційної діяльності; – підготовка кадрів у сфері інноваційної діяльності [16].

Зазначимо, що безпосередньо на формулювання поняття «інноваційна діяльність» в Законі України «Про інноваційну діяльність» вплинули положення Закону України «Про інвестиційну діяльність» від 18 вересня 1991 року, де інноваційна діяльність розглядається як одна з форм інвестиційної діяльності, яка здійснюється з метою впровадження досягнень науково-технічного прогресу у виробництво і соціальну сферу [17].

В Законі України «Про інвестиційну діяльність» визначені цілі державного регулювання інвестиційної діяльності. Державне регулювання інвестиційної діяльності здійснюється з метою реалізації економічної, науково-технічної і соціальної політики, виходячи з цілей та показників економічного і соціального розвитку України, державних та регіональних програм розвитку економіки, державного і місцевих бюджетів, зокрема передбачених у них обсягів фінансування інвестиційної діяльності. При цьому створюються пільгові умови інвесторам, що здійснюють інвестиційну діяльність у найбільш важливих для задоволення суспільних потреб напрямках, насамперед соціальній сфері, технічному і технологічному вдосконаленні виробництва, створенні нових робочих місць для громадян, які потребують соціального захисту, впровадженні відкриттів і винаходів, в агропромисловому комплексі, в реалізації програм ліквідації наслідків Чорнобильської аварії, у виробництві будівельних матеріалів, у галузі освіти, культури, охорони культурної спадщини, охорони навколишнього середовища і здоров'я [17].

Відповідно до Закону України «Про інвестиційну діяльність», інноваційна діяльність розглядається як одна із форм інвестиційної та трактується як діяльність, що здійснюється з метою впровадження досягнень науково-технічного прогресу у виробництво і соціальну сферу, що включає: випуск і розповсюдження принципово нових видів техніки і технологій; прогресивні міжгалузеві структурні зрушення; реалізацію довгострокових науково-технічних програм з великими строками окупності витрат фінансування фундаментальних досліджень для здійснення якісних змін у стані продуктивних сил; розробку і впровадження нової, ресурсозберігаючої технології, призначеної для поліпшення соціального й екологічного становища [17].

Закон України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» [18] визначає пріоритетні напрями розвитку науки і техніки на період до 2020 року: 1) фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави; 2) інформаційні та комунікаційні технології; 3) енергетика та енергоефективність; 4) раціональне природокористування; 5) науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань; 6) нові речовини і матеріали.

У продовження визначених пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки, зазначимо, що якщо розглядати питання концентрації існуючих в державі ресурсів на підтримку конкурентоспроможних галузей науково-технологічного прогресу, то влада повинна керуватися Законом України «Про

пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» від 16 січня 2003 року [24]. Ним визначені стратегічні пріоритетні напрями інноваційної діяльності на період 2011-2021 рр., а саме: 1) освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії; 2) освоєння нових технологій високотехнологічного розвитку транспортної системи, ракетно-космічної галузі, авіа- і суднобудування, озброєння та військової техніки; 3) освоєння нових технологій виробництва матеріалів, їх оброблення і з'єднання, створення індустрії наноматеріалів та нанотехнологій; 4) технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу; 5) впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики; 6) широке застосування технологій більш чистого виробництва та охорони навколишнього природного середовища; 7) розвиток сучасних інформаційних, комунікаційних технологій, робототехніки.

Окремо визначимо, що наразі загальнодержавна Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020» [25] (запроваджена Указом Президента України в січні 2015 р.) спрямована загалом на впровадження в Україні європейських стандартів життя та вихід України на провідні позиції у світі. Вбачається, що її реалізація дозволить Україні стати державою з сильною економікою та з передовими інноваціями. Для цього однією з першочергових реформ визначена дерегуляція та розвиток підприємництва, що передбачає, зокрема, скорочення кількості документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності та видів господарської діяльності, які підлягають ліцензуванню; скасування регуляторних актів, які ускладнюють ведення підприємницької діяльності; скорочення кількості органів державного нагляду (контролю); забезпечення ефективного захисту права приватної власності; гармонізація із законодавством Європейського Союзу положень законодавства України щодо захисту прав національних та іноземних інвесторів та кредиторів; захисту економічної конкуренції; запровадження стимулюючих механізмів інвестиційної діяльності, виходячи із досвіду найкращої світової практики. Реалізація цієї стратегії має забезпечити досягнення таких індикаторів, як, зокрема, входження до ТОП-30 країн за Індексом легкості ведення бізнесу та до ТОП-40 за глобальним індексом конкурентоспроможності. Очікується залучення понад 40 млрд дол. США ПІІ за цей період та при цьому забезпечення дотримання максимального відношення загального обсягу державного боргу та гарантованого державою боргу до валового внутрішнього продукту не більше 60 відсотків [26].

Загальнодержавна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року [27] (набула чинності з серпня 2014 р.) загалом спрямована на створення умов для динамічного, збалансованого розвитку регіонів України з метою забезпечення соціальної та економічної єдності держави, підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів, активізації економічної діяльності та ін. Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів України заплановане шляхом підтримки формування на основі наявних потужностей науково-дослідних та освітніх установ (закладів) інноваційної інфраструктури, зокрема утворення технополісів, технопарків, індустріальних парків, центрів трансферу технологій; формування сприятливого інвестиційного клімату та просування на зовнішній ринок інвестиційних можливостей регіонів України; створення умов для розвитку міжрегіональної та міжнародної кооперації з реалізації інвестиційних проектів; об'єднання зусиль регіонів та центру щодо розвитку транскордонного співробітництва, подальшого поглиблення співпраці в рамках євро регіонів та активізації роботи з розширення сфер такого співробітництва. Серед індикаторів реалізації цієї стратегії визначено, зокрема, зростання обсягу ПІІ у розрахунку на одну особу в середньому по країні до 1750 дол. США (з 1283,6 дол. США у 2013 р.) та частки реалізованої інноваційної продукції в загальному обсязі реалізованої промислової продукції до 7 % (з 3,3 % в 2013 р.) [26].

Цими стратегіями декларується формування інноваційно-орієнтованої економіки на рівні країни та її регіонів. Більш детально зазначені стратегії розкриті в Програмі діяльності Кабінету Міністрів України (прийнята 11.12.2014 р.) [28], регіональних програмах залучення інвестицій (на рівні областей, районів, міст), планах заходів з їх реалізації та ін. Зокрема, Програмою діяльності КМУ [28] визначені цілі його діяльності, як-от скорочення кількості податків, зниження податкового навантаження на малий та середній бізнес, демонополізація економіки, масштабна прозора приватизація державної власності, реалізація програм співробітництва з МВФ, Світовим банком, ЄБРР, ЄІБ та іншими міжнародними фінансовими організаціями; створення єдиного центру координації донорської та міжнародної технічної допомоги.

Серед нещодавніх кроків Уряду та Президента України щодо активізації господарської та інвестиційно-інноваційної діяльності та покращенню інвестиційного клімату в Україні слід виділити, зокрема:

- підписання Україною Угоди про асоціацію з ЄС, що відкриває значні можливості щодо інвестиційно-інноваційного співробітництва шляхом активізації трансферу технологій, розширення можливостей участі в програмах науково-технічного розвитку ЄС та інтеграції в Європейський дослідницький простір, започаткування й реалізації спільних з ЄС секторальних проектів технічної допомоги тощо;

- спрощення умов ведення бізнесу, зокрема відмінено 16 неефективних регуляторних обмежень; встановлено строки реєстрації підприємств протягом не більше двох днів; запроваджено видачу документів дозвільного характеру через центри надання адміністративних послуг [29];
- відміна ліцензування 26 типів господарської діяльності, визначення виключного переліку видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню [30].
- забезпечення обґрунтованості та прозорості прийняття рішень щодо фінансування державних інвестиційних проектів, підвищення ефективності використання державних коштів і результативності державних інвестиційних проектів [31].
- схвалення планів імплементації деяких актів законодавства ЄС у сфері інтелектуальної власності [32];
- опрацювання питання створення порталу invest.in.ua, який буде містити повну інформацію про інвестиційний потенціал України та медіа-підтримка формування позитивного інвестиційного іміджу України, зокрема, виготовлення і поширення в мережі Internet, в тому числі на офіційних веб-ресурсах посольств України за кордоном, інформаційних матеріалів під назвою «Invest Ukraine open for U!», відеоролика «Invest Ukraine!»;
- створення робочої групи з питань залучення іноземних інвестицій, яка вивчає і готує пропозиції стосовно втілення кращої світової практики щодо підтримки інвестиційної діяльності з боку держави;
- опрацювання питання створення проектного офісу, діяльність якого буде спрямована на інституційну підтримку інвесторів та інвестиційної діяльності в Україні [33].
- здійснюється робота по розробленню проекту Концепції Державної цільової економічної програми розвитку в Україні інноваційної інфраструктури на період до 2020 року [34].

Поряд із розглянутим вище національним законодавством, яке здійснює регулювання в інноваційно-інвестиційній сфері, доцільно виокремити законодавче забезпечення розвитку інноваційно-інтегрованих структур.

Законодавчі та нормативні акти з питань підтримки інноваційних структур з'явилися в Україні на самому початку 1990-х років. 13 жовтня 1992 року був прийнятий Закон України «Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон» [35].

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17.06.2009 р. № 680-р схвалено Концепцію розвитку національної інноваційної системи, складовою частиною якої є інноваційні структури. Нормативно-правова база, яка визначає і забезпечує правовий статус інноваційних структур – суб'єктів інноваційної діяльності, котрі здійснюють розробку, впровадження та комерціалізацію інноваційних продуктів, включає в себе Цивільний кодекс України, Господарський кодекс України, Податковий кодекс України, Бюджетний кодекс України, Закони України «Про наукові парки», «Про науковий парк «Київська політехніка», «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків», інших законодавчі і нормативно-правові акти, що регулюють відносини зазначеної сфери.

Закон України № 991-XIV від 16.07.1999 р. «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» [22] визначає правові та економічні засади запровадження та функціонування спеціального режиму інноваційної діяльності технологічних парків. В Законі визначені поняття: технологічний парк (технопарк), договір про спільну діяльність без створення юридичної особи та без об'єднання вкладів учасників технологічного парку, учасники технологічного парку, керівний орган технологічного парку, спільне підприємство, проект технологічного парку, спеціальний режим інноваційної діяльності, пріоритетні напрями діяльності технологічного парку.

З метою створення та широкого застосування конкурентоспроможних на світовому ринку нових технологій та наукової продукції, посилення впливу інноваційних чинників на структурну переорієнтацію економіки Кабінет Міністрів України прийняв постанову «Про затвердження Положення про порядок створення та функціонування технопарків та інноваційних структур інших типів» за № 549 від 22 травня 1996 року [36]. Цим документом визначено, що інноваційною структурою є юридична особа будь-якої організаційно-правової форми, що створена відповідно до законодавства, або група юридичних і фізичних осіб, яка діє на основі договору про спільну діяльність, із визначеними галуззю діяльності та типом функціонування, орієнтованим на створення та впровадження наукоємної конкурентоспроможної продукції.

Висновки з проведеного дослідження.

Аналіз існуючого національного законодавства, яке здійснює регулювання в інноваційно-інвестиційній галузі в цілому та, зокрема, розвитку інноваційно-інтегрованих структур, дозволяє зробити наступні висновки. Нормативно-правова база їх регулювання в Україні є фрагментарною, суперечливою і тому недостатньою. Виконання прийнятих законів в інноваційно-інвестиційній сфері є незадовільним. Наразі стримується реалізація низки законів України, зокрема, «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» [24], «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» [22], «Про наукові парки» [37], а також відсутній план заходів із запровадження Концепції розвитку національної інноваційної системи [38].

Низка важливих законопроектів щодо регулювання інвестиційної та інноваційної діяльності тривалий час не розглядаються, не доопрацьовуються та/або знімаються з розгляду без внесення альтернативних. Серед таких ініціатив, зокрема, законопроект «Про венчурну діяльність в інноваційній

сфері» [39] (внесений на розгляд до Верховної Ради України в 2007 р. та знятий з розгляду в 2011 р.). Неврегульованість венчурної діяльності перешкоджає розвитку таких інституцій підтримки інноваційної діяльності, як венчурні фонди.

Однак є визначеними підходи і кількісні орієнтири щодо здійснення структурних змін в Стратегії розвитку України на період до 2020 року, де основною метою є підвищення впливу інновацій на економічне зростання України. Все це свідчить, що структура і принципи управління інноваційним розвитком в Україні потребують докорінних змін [25].

Незважаючи на наявність значного масиву нормативних документів, до основних проблем правового регулювання, які обмежують і стримують діяльність інноваційно-інтегрованих структур в Україні, а також уповільнюють розвиток національної інноваційної системи можна віднести слабкий державний вплив в цій сфері, оскільки держава відмовилася від прогресивних непрямих методів стимулювання активності суб'єктів інноваційної діяльності, таких як податкові пільги. Для України також характерні низький рівень державного фінансування науки, науково-технічної сфери. Відсутня реальна стратегія управління інноваційною діяльністю.

Важливим напрямком розвитку законодавчого забезпечення інноваційно-інтегрованих структур є створення законодавчої бази, яка зможе забезпечити узгоджену державну політику, інвестиційне, фінансове забезпечення інновацій, ефективний розвиток і функціонування як наукової сфери, так і процесу комерціалізації її інтелектуальних результатів, реальне партнерство держави і приватного сектора.

Для можливості фінансової підтримки розвитку інноваційно-інтегрованих структур необхідно щорічно передбачати в Державному бюджеті України відповідні витрати. Нагальною потребою залишається вирішення завдання податкового стимулювання суб'єктів господарювання, які зайняті в інноваційній галузі. Також необхідно відновити здійснення цільової економічної програми зі створення в Україні інноваційної інфраструктури, що припинила свою дію у 2013 році. Саме вона передбачала створення розгалуженої інфраструктурної мережі в інноваційному полі, а також передбачала в Держбюджеті кошти на її фінансування. Держава зобов'язана активно сприяти створенню ефективно функціонуючої інноваційної інфраструктури [40, с. 574-575], впровадженню в неповне і недостатньо розвинене інноваційне середовище таких ефективних для фінансування приватних інноваційних підприємств структурних утворень, як венчурні фонди, а також культивувати центри трансферу технологій [41, с. 119].

Загалом тенденції розвитку національного законодавства України в інноваційній сфері спрямовані на виконання завдань по створенню відповідних умов для впровадження високих технологій, концентрації і спрямуванню інвестицій з метою забезпечення розвитку інноваційної інфраструктури, в тому числі на регіональному рівні, на реалізацію завдань щодо створення мережі малого інноваційного підприємництва, на сприяння комерціалізації результатів науково-технічної діяльності, на підвищення ефективності механізмів надання державної підтримки, прозорості такої підтримки, на вирішення завдань щодо забезпечення зростання обсягів інвестицій, а також щодо стимулювання інноваційної та інвестиційної активності приватного сектора.

Література

1. Ансофф И. Новая корпоративная стратегия / И. Ансофф. – СПб. : Изд-во "Питер", 1999. – 416 с.
2. Бузни А.Н. Национальная инновационная система как инструмент повышения эффективности экономики Украины / А.Н. Бузни // Пути и механизмы управления эффективным развитием национальной экономики в современных условиях: материалы межд. н.-пр. конф. / под ред. О.П. Добровольской. – Симферополь: Доля, 2012. – С. 117-120.
3. Бузни А.Н. Формирование инновационной стратегии в условиях региональной экономики / А.Н. Бузни. – Донецк: НАН Украины, Ин-т экономико-правовых исследований, 1999. – 51 с.
4. De Ferranti, G. Perry, D. Lederman and W. Maloney, From Natural Resources to the Knowledge Economy. IBRD: Wash. D.C. 2002
5. Портер М.Е. Международная конкуренция / Под ред. В.Д. Щетинина. – М. : Международные отношения, 1993. – 896 с
6. Твисс Б. Управление научно-техническими нововведениями. – М. : Экономика, 1989. – 217 с.
7. Шумпетер Й.А. Теория экономического развития : пер. с англ. / Й. А. Шумпетер; под. ред. В. С. Автономова. – М. : Директмедиа Паблишинг, 2008. – 217 с.
8. Активізація інноваційної діяльності: організаційно-правове та соціально-економічне забезпечення : монографія / О.І. Амоша, В.П. Антонюк, А.І. Землянкін та ін. / НАН України. Ін-т економіки пром-сті. – Донецьк, 2007. – 328 с.
9. Данилишин Б.М. Державна підтримка та податкове регулювання підприємницької діяльності в Україні: монографія / Б.М. Данилишин, О.М. Кондрашов. – Донецьк: Юго-Восток, 2010. – 296 с.

10. Данилишин Б.М. Інвестиційна політика в Україні: Монографія / Данилишин Б.М., Корецький М.Х., Дацій О.І. – Донецьк: Юго-Восток, Лтд, 2006. – 292 с.
11. Дацій О.І. Державне регулювання інноваційної діяльності / О.І. Дацій // Економіка АПК. — 2004. — № 3. — С. 97 – 101.
12. Долішній М.І. Регіональна політика інвестиційно-інноваційного розвитку / М. І. Долішній // Зовнішньоекономічний кур'єр. – 2003. – №1–2. – С. 16-19.
13. Лапко О. О. Розвиток системи управління науково-інноваційною сферою в Україні / О.О. Лапко // Економіка і прогнозування. – 2002. – № 3. – С. 55–62.
14. Шуміло І.А. Проблеми нормативно-правового забезпечення регіональної інноваційної політики / І.А. Шуміло // Форум права. – 2008. – № 3. – С. 544-550.
15. Конституція України від 28.06.1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
16. Про інноваційну діяльність : закон України № 40-IV від 04.07.2002 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
17. Про інвестиційну діяльність : закон України № 1560-XII від 18.09.1991 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>.
18. Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки : закон України № 2623-III від 11.07.2001 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2623-14>.
19. Про наукову і науково-технічну діяльність : закон України № 848-VIII від 26.11.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/848-19>.
20. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України : закон України № 1602-III від 23.03.2000 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1602-14>.
21. Про наукову і науково-технічну експертизу : закон України № 51/95-ВР від 10.02.1995 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/51/95-%D0%B2%D1%80>.
22. Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків: закон України № 991-XIV від 16.07.1999 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/991-14>.
23. Про Концепцію науково-технологічного та інноваційного розвитку України : Постанова Верховної Ради України № 916-XIV від 13.07.1999 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/916-14>.
24. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні : закон України № 3715-VI від 08.09.2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>.
25. Про Стратегію сталого розвитку "Україна - 2020" : Указ Президента України № 5/2015 від 12.01.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.
26. Приходько В. Метафізика інвестицій. Інноваційно-інвестиційний розвиток економіки регіонів: монографічний посібник / В. Приходько, О. Єгорова, Л. Казакова. – Ужгород: ПП «АУТДОР – ШАРК», 2015. – 352 с.
27. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року : постанова Кабінету Міністрів України № 385 від 06.08.2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF>.
28. Про Програму діяльності Кабінету Міністрів України : постанова Верховної Ради України від 11.12.2014 № 26-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/26-19>.
29. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення умов ведення бізнесу (дерегуляція) : закон України від 12.02.2015 р. № 191-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/191-19>.
30. Про ліцензування видів господарської діяльності : закон України від 02.03.2015 р. № 222-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/222-19>.
31. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо державних інвестиційних проектів : закон України від 07.04.2015 р. № 288-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/288-19>.
32. Про схвалення розроблених Міністерством економічного розвитку і торгівлі планів імплементації деяких актів законодавства ЄС : розпорядження Кабінету Міністрів України від 04.03.2015 р. № 164-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/164-2015-%D1%80>.
33. Інвестиційна діяльність в Україні / Міністерство економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/Download?id=cc024807-7cab-4c92-be6f-c00045ece1c6.#>.
34. Експерти обговорили проект Концепції Державної цільової економічної програми розвитку в Україні інноваційної інфраструктури на період до 2020 року / Міністерство освіти і науки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/usi-novivni/novini/2015/10/30/ekspertiobgovorili-proekt-konczepcziy/>

35. Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон : закон України № 2673-XII від 13.10.1992 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2673-12>.
36. Про затвердження Положення про порядок створення і функціонування технопарків та інноваційних структур інших типів : Постанова, Положення від 22.05.1996 № 549 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/549-96-%D0%BF>
37. Про наукові парки : закон України № 1563-VI від 25.06.2009 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1563-17>.
38. Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Про стан та законодавче забезпечення розвитку науки та науково-технічної сфери держави» : Постанова Верховної Ради України від 11.02.2015 р. № 182-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/182-19>.
39. Про венчурну діяльність в інноваційній сфері : проект закону від 30.11.2007 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=1082&skl=7
40. Стан та законодавче забезпечення розвитку науки та науково-технічної сфери держави: матер. Парлам. слухань у Верховній Раді України 2 липня 2014 р. / ВРУ; упорядники М.М. Шевченко, В.С. Семенюк, Г.О. Андрощук. – К. : Парлам.вид-во, 2015. – 744 с., с. 574-575
41. Розвиток та стимулювання інноваційної діяльності (економіка, право, міжнародний досвід): монографія / за наук. ред. О.Б. Бутнік-Сіверського. – К. : НДІ ІВ НАПрНУ, 2014. – 364 с.

References

1. Ansoff, I. (1999), *Novaya korporativnaya strategiya* [The New Corporate Strategy], Peter Publishing House, St. Petersburg, Russia, 416 p.
2. Buzni, A.N. (2012), "National innovation system as a tool for improving the efficiency of Ukraine's economy", *Puti i mehanizmy upravleniya jeffektivnym razvitiem nacionalnoy ekonomiki v sovremennykh usloviyakh: materialy mezhd. n.-pr.konf* [Ways and mechanisms of management of effective development of the national economy in modern conditions: proceedings of the International scientific-practical conference], Dolya, Simferopol, pp. 117-120.
3. Buzni, A.N. (2004), *Formirovanie innovatsionnoy strategii v usloviyakh regionalnoy ekonomiki* [Formation of an innovative strategy in a regional economy], NAN Ukrainy, In-t jekonomiko-pravovyh issledovanij, Doneck, Ukraine, 51 p.
4. Ferranti, De., Perry, G., Lederman, D. and Maloney, W. (2002), *From Natural Resources to the Knowledge Economy*, IBRD, Wash. D.C.
5. Porter, M.E. (1993), *Mezhdunarodnaya konkurentsia* [Competitive Advantage of Nations], Mezhdunarodnyye otnosheniya, Moscow, Russia, 896 p.
6. Tviss, B. (1989), *Upravlenie nauchno-tehnicheskimi novovvedeniyami* [Management of scientific and technical innovations], Ekonomika, Moscow, Russia, 217 p.
7. Shumpeter, J.A. (2008), *Teoriya ekonomicheskogo razvitiya* [The theory of economic development], Direktmedia Publishing, Moscow, Russia, 217 p.
8. Amosha, O.I., Antoniuk, V.P., and Zemliankin, A.I. (2007), *Aktivizatsiia innovatsiinoi diialnosti: orhanizatsiino-pravove ta sotsialno-ekonomichne zabezpechennia* [Activation of innovation activity: organizational, legal and socio-economic support], In-t ekonomiky prom- sti, Donetsk, Ukraine, 328 p.
9. Danylyshyn, B.M., and Kondrashov, O.M. (2010), *Derzhavna pidtrymka ta podatkovye rehuliuвання pidpriemnytskoi diialnosti v Ukraini* [State support and tax regulation of entrepreneurial activity in Ukraine], Yuho-Vostok, Donetsk, Ukraine, 296 p.
10. Danylyshyn, B.M., Koretskyi, M.Kh., and Datsii, O.I. (2006), *Investytsiina polityka v Ukraini* [Investment Policy in Ukraine], Yuho-Vostok, Ltd, Donetsk, Ukraine 292 p.
11. Datsii, O.I. (2004), "State regulation of innovation activity", *Ekonomika APK*, no.3. p. 97–101.
12. Dolishnii, M.I. (2003), "Regional policy of investment and innovation development", *Zovnishnoekonomichnyi kurier*, no. 1–2, pp. 16–19.
13. Lapko, O.O. (2002), "Development of the system of management of the scientific and innovation sphere in Ukraine", *Ekonomika i prohnozuvannia*, no. 3, pp. 55–62.
14. Shumilo, I.A. (2008). "Problems of normative legal support of regional innovation policy", *Forum prava*, no. 3, pp. 544-550.
15. The Verkhovna Rada of Ukraine (1996), Constitution of Ukraine, available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (access date November 5, 2017).
16. The Verkhovna Rada of Ukraine (2002), The Law of Ukraine "On Innovation Activity", no. 40-IV from 04.07.2002, available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/40-15> (access date October 5, 2017).
17. The Verkhovna Rada of Ukraine (1991), The Law of Ukraine "On investment activity", no. 1560-XII from 18.09.1991, available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1560-12> (access date October 5, 2017).

18. The Verkhovna Rada of Ukraine (2001), The Law of Ukraine "About the priority directions of development of science and technology", no. 2623-III from 11.07.2001, available at: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2623-14> (access date October 5, 2017).
19. The Verkhovna Rada of Ukraine (2015), The Law of Ukraine "On Scientific and Technical Activities", no. 848-VIII from 26. 11. 2015 available at: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (access date October 5, 2017).
20. The Verkhovna Rada of Ukraine (2000), The Law of Ukraine "About the state forecasting and development of programs of economic and social development of Ukraine", no. 1602-III from 23.03.2000, available at: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1602-14> (access date October 5, 2017).
21. The Verkhovna Rada of Ukraine (1995), The Law of Ukraine "On Scientific and Scientific Technical Expertise", no. 51/95-BP from 10.02.1995, available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/51/95-%D0%B2%D1%80> (access date October 5, 2017).
22. The Verkhovna Rada of Ukraine (1999), The Law of Ukraine "On Special Regime of Investment and Innovation Activity of Technological Parks", no. 991-XIV, from 16.07.1999, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/991-14> (access date October 7, 2017).
23. The Verkhovna Rada of Ukraine (1999), The Resolution "About the Concept of Scientific, Technological and Innovative Development of Ukraine", no. 916-XIV from 13.07.1999, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/916-14> (access date October 7, 2017).
24. The Verkhovna Rada of Ukraine (2011), The Law of Ukraine " About the priority directions of innovative activities in Ukraine", no. 3715-VI, from 08.09.2011, available at: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3715-17> (access date October 7, 2017).
25. The Verkhovna Rada of Ukraine (2015), The Decree of the President of Ukraine "The Strategy on Sustainable Development "Ukraine – 2020", no. 3715-VI, from 12.01.2015, available at: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/5/2015> (access date October 7, 2017).
26. Prykhodko, V., Yehorova, O., and Kazakova, L. (2015), *Metafizyka investytsii. Innovatsiino-investytsiyni rozvytok ekonomiky rehioniv* [Metaphysics of investments. Innovative-investment development of the region's economy], a monographic guide, PE "AUTDOR-SHARK", Uzhhorod, Ukraine, 352 p.
27. The Verkhovna Rada of Ukraine (2014), The Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On approval of the State Strategy for Regional Development for the period up to 2020", no. 385 from 06.08.2014, available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF> (access date October 7, 2017).
28. The Verkhovna Rada of Ukraine (2014), The Resolution of Verkhovna Rada of Ukraine "About the Program of activity of the Cabinet of Ministers of Ukraine", no. 26-VIII from 11.12.2014, available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/26-19> (access date October 7, 2017).
29. The Verkhovna Rada of Ukraine (2015), The Law of Ukraine "On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine on Facilitation of Business Conditions (deregulation)", no. 191-VIII from 02.02.2015, available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/191-19> (access date October 7, 2017).
30. The Verkhovna Rada of Ukraine (2015), The Law of Ukraine "About licensing of types of economic activity", no. 222-VIII from 02.03.2015, available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/222-19> (access date October 7, 2017).
31. The Verkhovna Rada of Ukraine (2015), The Law of Ukraine "On amendments to the Budget Code of Ukraine regarding state investment projects", no. 288-VIII from 07.04.2015, available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/288-19> (access date October 10, 2017).
32. The Verkhovna Rada of Ukraine (2015), The Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine "About Approval of the plans developed by the Ministry of Economic Development and Trade for the implementation of certain legislative acts of the EU", no. 164-r from 04.03.2015, available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/164-2015-%D1%80> (access date October 10, 2017).
33. "Investment Activities in Ukraine" (2015), available at: <http://www.me.gov.ua/Documents/Download?id=cc024807-7cab-4c92-be6f-c00045ece1c6>. (access date October 10, 2017).
34. "The experts discussed the draft Concept of the State Target Economic Program for the Development of Innovation Infrastructure in Ukraine for the period up to 2020" (2015), available at: <http://mon.gov.ua/usi-novivni/novini/2015/10/30/eksperti-obgovorili-proekt-konczepczyi/>. (access date October 10, 2017).
35. The Verkhovna Rada of Ukraine (1992), The Law of Ukraine "About general principles of creation and functioning of special (free) economic zones", no. 2673-XII from 13.10.1992, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2673-12>. (access date October 10, 2017).
36. The Verkhovna Rada of Ukraine (1996), The Resolution "On approval of the Regulations on the procedure for the establishment and functioning of technology parks and innovative structures of other types", no. 549 from 22.05.1996, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/549-96-%D0%BF>. (access date October 7, 2017).
37. The Verkhovna Rada of Ukraine (2009), The Law of Ukraine "About science parks", no. 1563-VI from 25.06.2009, available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1563-17>. (access date October 7, 2017).

38. The Verkhovna Rada of Ukraine (2015), The Resolution of Verkhovna Rada of Ukraine "About the Recommendations of the Parliamentary Hearings on the topic: "On the Status and Legislative Provision of the Development of the Science and the Scientific and Technical Sphere of the State"", no. 182-VIII from 11.02.2015, available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/182-19>. (access date October 10, 2017).

39. The Verkhovna Rada of Ukraine (2007), The Draft Law of Ukraine "About venture activity in the innovation sphere" from 30. 11.2007, available at: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=1082&skl=7 (access date October 10, 2017).

40. Shevchenko, M.M., Semeniuk, V.S., and Androshchuk, H.O. (2015), *Stan ta zakonodavche zabezpechennia rozvytku nauky ta naukovo-tekhnichnoi sfery derzhavy: mater. Parlam. Slukhan u Verkhovnij Radi Ukrainy 2 lytnia 2014 r.* [State and Legislative Support of the Development of the Science and the Scientific and Technical Sphere of the State: Materials of the Parliamentary Hearings in the Verkhovna Rada of Ukraine, July 2, 2014.], Parlamenske vydavnytstvo, Kyiv, Ukraine, 744 p.

41. Butnik-Siverskyi, O.B. (2014), *Rozvytok ta stymuluvannia innovatsiinoi diialnosti (ekonomika, pravo, mizhnarodnyi dosvid)* [Development and stimulation of innovation activity (economics, law, international experience)], monograph, Research Institute of Intellectual Property of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine, 364 p.

Рецензент : д.е.н., професор Центральноукраїнського
національного технічного університету Н.С. Шалімова

УДК 332.132 (339.944)

Омельяненко В.А.,
канд. екон. наук, старший викладач
кафедри економіки та бізнесу
Сумського державного педагогічного
університету імені А. С. Макаренка

АНАЛІЗ ВПЛИВУ МІЖГАЛУЗЕВИХ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКІВ НА НАЦІОНАЛЬНУ БЕЗПЕКУ*

Omelyanenko V.A.,
cand.sc.(econ.), senior lecturer at the
department of economic and business
Sumy State A. S. Makarenko Pedagogical University

ANALYSIS OF INTERSECTORAL TECHNOLOGICAL LINKAGES IMPACT ON NATIONAL SECURITY

Постановка проблеми. У сучасних умовах національна безпека в значному ступені забезпечується підвищенням науково-технологічної складової функціонування всіх її сфер, розвитком інтелектуального капіталу та високим рівнем конкурентоспроможності. Досягти цих складових в умовах обмеженості ресурсів можливо через інтегровані стратегії розвитку, що передбачають активізацію міждисциплінарних, міжгалузевих і міжсекторальних досліджень та взаємодій, консолідацію наукового співтовариства, поглиблення кооперації в науково-інноваційній сфері на національному та міжнародному рівнях. Реалізація зазначених аспектів дозволить забезпечити національну безпеку через формування конкурентних переваг, створити надійні бар'єри на шляху численних загроз, пов'язаних з деформацією вітчизняного науково-технологічного та промислового потенціалу, що перешкоджають переходу країни до нового технологічного укладу.

* Робота виконувалася за рахунок бюджетних коштів МОН України, наданих на виконання науково-дослідного проекту №0117U003855 «Інституційно-технологічне проектування інноваційних мереж для системного забезпечення національної безпеки України» (Наказ МОН України від 10 жовтня 2017 р. №1366)